

סימן ז' - ייחוד בבניין בית כנסת

שאלה: אני רב בית כנסת, ולאחרונה עבדתי שם גם לאחר שמחשיך בחוץ. בבניין היו שתי נשים – האחת נשואה והשנייה רווקה – ואני. כל אחד מאתנו היה בקומה נפרדת. לא ידעתי שמישהו מלבדי נמצא שם עד שאישה מהמשרד התקשרה אלי כדי לשאול שאלה. הדלת הראשית נעולה כל הזמן, למרות שלמספר אנשים נוספים מלבדנו יש מפתחות. בסופו של דבר, היא תקעה את הדלת עם מטריה כדי לעמוד בדרישות "פתח פתוח לרשות הרבים". זה לא היה פתרון טוב, מפני שלא יכולנו להחזיק את הדלת פתוחה לזמן רב בשל שיקולי בטיחות, לכן אספתי את החפצים שלי ועזבתי זמן קצר אחר כך.

חשבתי שפיתרון אחד יהיה שהיא תנעל את דלת המשרד שלה ואני אנעל את דלת המשרד שלי, אך גילתי שיש ברשותי מפתח מאסטר, ולא נשיג בכך הרבה. בנוסף לכך, יש מצלמות בבניין אך הן לא מכסות את כל האיזורים, וחשבתי שאולי זה יפתור את הבעיה.

תשובה: תודה על השאלה. ככלל, הלכות ייחוד אינן מתירות לגבר להיות לבד במקום המאפשר פרטיות עם אישה אחת, ואפילו עם שתיים (שולחן ערוך, אה"ע ס' כב, סעי' ה), ולכן שאלתך היא טובה ונכונה. אולם, בשאלתך ישנם מספר דברים שיש לשקול: (1) אישה אחת הנה נשואה, (2) הימצאותן של מצלמות האבטחה, (3) היותכם בקומות שונות ובמשרדים שונים וביכולתכם לנעול את הדלתות. הבה נעיין בהם ראשון ראשון ואחרון אחרון.

א. אישה אחת הנה נשואה. לאישה נשואה מותר לשהות במקום סגור עם גבר אחר אם בעלה נמצא בעיר (שו"ע אה"ע ס' כב, סעי' ח). ברם, מספר פוסקים הגבילו היתר זה לביתה בלבד, ולא כשהיא נמצאת במקומות אחרים, אפילו אם בעלה יודע היכן היא (חכמת אדם כלל קכ"ו, סעי' ו, המובא בפתחי תשובה ס"ק ז). אבל אם נלך בדעת הפוסקים שמתירים כשבעלה בעיר, גם כשהיא אינה נמצאת בבית, היה נראה במבט ראשון שאין בעיה גם ביחס אליך והאישה הפנויה. הרי הרבה מהפוסקים מניחים כדבר פשוט שנוכחותה של האישה הנשואה נחשב כהרתעה מספקת ביחס לאיש ולאישה אחרת, ואין כאן ייחוד (בינת אדם כלל י"ז, כז; המקנה קידושין פא, א; וציץ אליעזר ח"ו, ס' מ פרק י מתירים, לעומת האור שמח, איסורי ביאה פכ"ב, הי"ב שאוסר). אך גם זה אינו ברור. הרי מדובר כאן בלילה, ובלילה

אנחנו מחמירים יותר, וחוששים שאחד או אחת מהקבוצה ירדם (רמ"א אה"ע ס' כב, סעי' ה). ולכן, בנידון דידן, למרות שנוכחות האישה הנשואה מועילה בדרך כלל, הרי שבלילה יש לחשוש שהיא תירדם ותשאיר אותך לבד עם האישה הפנויה.

אפשר לטעון שכשמדובר במשרד, ולא בבית, אין סיכוי רציני שהאישה תירדם (ועיינו בציץ אליעזר, חלק ו, ס' מ פרק טו, בדיון דומה ביחס לנסיעה בדרך כשיש הרבה עוברים ושבים). ובכל זאת, דומני שיש סיכוי שהיא תצטרך ללכת למקום אחר בבניין ולהיות בו פרק זמן ממושך ואתה והאישה הפנויה תשארו לבד, בדומה לדיון נסיעה בדרך אז אנו חוששים שאחת מן השלוש תלך להתפנות ותשאיר את היתר לבד (ע"י ברמ"א אה"ע ס' כב, סעי' ה ובנו"כ שם). לכן, אם הגורם של האישה הנשואה היה השיקול היחיד, הייתי פוסק שיש כאן מצב של ייחוד, ושאסור לשלושתכם להיות שם ביחד.

ב. מצלמות הוידאו. אם יש לך גישה למחשב בו נשמרת ההקלטה, ואתה יכול למחוק את ההקלטה מבלי לעורר חשד, אז לדעתי הימצאותן של מצלמות האבטחה לא תעזור. אך, מצד שני, אם אינך יכול למחוק את ההקלטות מבלי שתישאלנה שאלות, אז כל זמן שתהיו באזור בו פועלות המצלמות, לא יהיה זה מצב של ייחוד. זה לא יהיה פחות מ"פתח פתוח לרה"ר" – היתר החל גם במקרים בהם ישנו חלון המאפשר לאנשים לראות את המתרחש בפנים (ראו אגרות משה אה"ע, חלק ד ס' סה, אות ב'). כאן, אף על פי שאנשים לא יראו את כל המתרחש בזמן אמת, הימצאותה של הקלטת הוידאו בכל זאת משמשת כהרתעה מספיקה לפע"ד.

יש מקום לטעון שאפילו אם יש ביכולתך למחוק את ההקלטה, הימצאותן של מצלמות הוידאו כשלעצמה מספיקה כהיכר וסימן. הרי לשיטת כמה פוסקים – כפי שנראה למטה – דלת נעולה מספיקה אפילו כשיש לשני את המפתח. נעילת הדלת עצמה נחשבת לסימן ודי בזה (ע"י ציץ אליעזר, שם, פרק ז'). אולם, אותם פוסקים התייחסו למציאות של שני חדרים נפרדים, ועוד שנעלו את הדלת דווקא כדי להימנע מייחוד, אבל כאן לא אתם הפעלתם את המצלמות כדי להימנע מייחוד ולפיכך הן לא מהוות סימן. לכן לדעתי אם לא תשהו בחדרים נפרדים, ויש אפשרות למחוק את הוידאו, אז עדיין תהיו במצב של ייחוד.

ג. למעשה שאלה זו – האם אתם נמצאים באותו מקום – היא גופא השאלה בה אנו דנים. הרי אתה והן נמצאים בקומות שונות ובמשרדים נפרדים כשהדלתות סגורות (ועוד שאפשר לנעול את

דלתות המשרדים, על אף שיש לך מפתח מאסטר). נראה לי שבפשטות הדברים אתם נמצאים במקומות שונים ואין כאן ייחוד. נכון הדבר שתוכלו להגיע למצב של ייחוד אם תרצו – אתה יכול לרדת למשרד שלהן, והן יכולות לפתוח את הדלת, אבל אין כאן ייחוד מעיקרא. כדאי להרחיב כאן את הדיון על נושא חשוב זה.

האם קיים ייחוד בחדרים שונים כשאין מניעה להיכנס מחדר אחד לשני?

זוהי שאלה חשובה בדיני ייחוד, והתשובה לה תלויה בתשובה לשאלה העקרונית: מה מנסות הלכות ייחוד למנוע? ישנן שתי תשובות אפשריות:

א. ההנחה היא כי איש ואישה שאינם נשואים שנמצאים לבד עשויים לרצות לקיים יחסים זו עם זה, והלכות הייחוד נועדו למנוע את האפשרות הזאת. אם התשובה לשאלה "האם תוכלו לקיים יחסים אם תירצו בכך?" היא כן, המצב הוא מצב של ייחוד.

ב. ההנחה היא אחרת: האישה והאיש שנמצאים לבד רוצים לשמור את ההלכה ואינם רוצים מעיקרא לקיים יחסים זו עם זה. לפי גישה זו, הלכות ייחוד נועדו למנוע מקרה שבו רצון כזה עלול להתעורר, דהיינו, מקרה בו הם נמצאים באותו מקום והם עלולים שלא להתגבר על יצרם לאור הפיתוי וההזדמנות. אם התשובה לשאלה "האם הם נמצאים באותו מקום, במצב בו יש סיכוי סביר שיצרם יוכל לגבור עליהם?" היא כן, אז יש כאן ייחוד. אבל אם התשובה היא לא, אז אין ייחוד אפילו כשיש להם אפשרות להיות באותו מקום ולקיים יחסי מין אם ירצו.

לעני"ד ברור שההסבר השני הוא הנכון, ושהלכות ייחוד נועדו לכשרים ולכשרות שאינם רוצים לחטוא, וכפתגם הגמרא, "וכי ברשיעי עסקינן?" וכך כותב הבית שמואל (אה"ע, סי' כב ס"ק ט'): "דהא בכשרים איירי ולא יעבור במזיד". ומה יועילו הלכות ייחוד למי שרוצה לחטוא? הרי בין כך ובין כך הוא לא יקפיד על הלכות ייחוד.

לפי הבנה זו, כל עוד האיש והאישה אינם נמצאים באותו מקום, ואינם רואים אחד את השניה, ובסך הכל יודעים שהם לבד בבניין, למה נחוש שיתייחדו בכוונה? כן כתב הציץ אליעזר במקרה של ב' חדרים זה כנגד זה (שם פרק ח'): "ומה להם זה לזה שניחוש שהיצר יבוא לתקפם עי"ז? ואטו ברשיעי ופריצי עסקינן? והיטב אשר מבאר בספר חקרי לב אה"ע סי' י"ח

בתוך דבריו שם בפשיטות דאיסור יחוד בדידה תלי שהוא נאמן על עצמו שלא יתייחד עם הערה דבלא"ה לא שבקת חיי [...]"

ולכן, לשיטה זאת, אם האיש והאשה מכירים בעצמם שאין רצונם לחטוא, והם אינם חוששים מכך שיתפתו, אז אין לנו לאסור מחשש שהם יכולים להתייחד היות שהם אינם באותו מקום. אולם, אם הוא או היא חשים משיכה מינית כלפי האחר, או חוששים שהם עלולים לבוא לידי חטא, ודאי שאסור להם להיות באותו מצב. לא מפני דיני ייחוד, אלא פשוט מפני החיוב המוטל על כולנו לשמור על עצמנו שלא נבוא לידי חטא.

ברם, הרבה פוסקים חולקים על כך, ונוקטים כצד הראשון, לפיהם כל זמן שיתאפשר לאיש ואישה לקיים יחסי מין אם יירצו – אפילו אם למעשה אינם רוצים – אסור להם להישאר באותו מצב משום ייחוד. לכן, לשיטתם, כשאישה ואישה נמצאים בשני חדרים נפרדים בדירה אחת, הם נחשבים כנמצאים בייחוד. וכדברי הרב ווזנר (שיעורי שבט הלוי, קצב, ד אות ו): "דהא בית אחד ובו שני חדרים ואין הפתח נעול ביניהם אין לך יחוד גדול מזהה [...]. דכיון דהכל סגור בפתח אחד הכל כבית אחד [...]. ואם סוגרת מבפנים – אע"פ שבפרוזדור יכולים להפגש – יש להחשיב כשומר אחד [...]"

לשיטת הרב ווזנר כשלשני החדרים יש רק יציאה אחת לחוץ, איש ואישה השוהים בחדרים הנפרדים נמצאים ביחוד כל עוד אין דלת נעולה ביניהם בדרך שבלתי אפשרי לאחר להיכנס, ואפילו דלת נעולה מועילה רק באופן חלקי.

הגאון רב משה פיינשטיין מחמיר יותר ואוסר אפילו כשהדלת בין שני החדרים נעולה (אג"מ אה"ע, חלק ד ס' סה, אות י"ט): "בשני חדרים בבית אחד פנימי ואחד חיצון [...] אם מועילה נעילת הדלת באופן שאין האיש יכול לפתחה, אם אין כל צרכי הפנימי שם לא שייך להסתפק כלל דהרי הפנימי בין שהוא האיש בין שהיא האשה מוכרח להכנס לחיצון ויהיה מוכרח הנועל לפתוח הדלת ויתייחדו. אלא אף כשאיכא כל צורכי האדם להלילה גם בפנימי ובית הכסא מיוחד [...] פשוט שגם באופן זה איכא איסור יחוד [...] ולרצון [אם הם רוצים לקיים יחסי מין] אין הנעילה כלום [...] שלא שייך להתיר במה שנועלת שבידה לפתוח כשתרצה."

לשיטת הגר"מ פיינשטיין אפילו הימצאותה של דלת נעולה בין החדרים לא תבטל את חשש הייחוד, משום שאם ירצו לקיים יחסי מין דבר לא מונע מהם לפתוח את הדלת הנעולה.¹ הרב פיינשטיין, בניגוד לכמה פוסקים, אוסר אפילו כשהדלת של האישה נעולה.²

¹ הרב פיינשטיין הולך כאן בשיטתו לפיה ההגדרות הפורמליסטיות אינן קובעות לבדן בהלכות ייחוד, וצריכים תמיד לשקול בכל מקרה לגופו את הנסיבות

ובכל זאת, הגר"מ פיינשטיין כותב במקום אחר – במקרה של איש ואישה הנוסעים במכונית בלילה ובמקום בו לא נמצאים עוברים ושבים - שמעיקר הדין ובשעת הדחק אפשר להקל, "משום דמשמע דאין חוששין מדינא לשמא יטה מן הדרך בכשרין אלא שמא יתקוף היצר ויעברו במקום שנמצאים" (אגרות משה אה"ע, חלק ד, סי' סה, אות ג). דהיינו, כשמדובר באנשים כשרים אין חשש שיחטאו במזיד. ולכן, מפני שאין כאן ייחוד, ושאי אפשר לקיים יחסי מין עכשיו, אין חוששים שהאיש או האישה ישנו את המצב ויהפכו אותו למקרה של ייחוד. ברור שבמקרה של המכונית צריך לשנות משהו מהותי, כגון לעצור בצד הדרך במקום מבודד, כדי להיות בייחוד. בניגוד לכך, בשני החדרים בדירה, השינוי הנדרש כדי להגיע לייחוד הוא פחות מהותי, בסך הכל לפתוח את הדלת. ובכל זאת, העיקרון שהלכות ייחוד אינן מתייחסות למי שיחטא במזיד, ושיש הבדל בן מקרה של ייחוד למקרה שרק יכול להפוך לייחוד, מוכר גם על ידי הגר"מ פיינשטיין.

והחששות, בין לקולא בין לחומרא. הרב פיינשטיין מיקל במקרים מסוימים בהם הכללים הפורמליים של הלכות ייחוד יאסרו, אך הנסיבות המסוימות משמשות כאילוץ המונע קיום יחסים (ראו, לדוגמא, אגרות משה אה"ע, חלק ד, סי' סה אות א, ב, ד, ו). על זו הדרך, הוא מחמיר במקרים בהם הכללים הפורמליים מתירים, אך בשל הנסיבות המסוימות עדיין קיימים חששות אמתיים (ראו שם, אות ז).

² לפי כמה פוסקים, כל החשש הוא ביחס לאיש - שהיצר של הגבר יתקוף אותו, ושהוא יהיה היוזם, ואין כלל חשש שהאישה תהיה היוזמת (וע' למשל חזון איש, אה"ע סי' לד אות ב: "דנראה דלעולם חיישין שהוא שוכר אותה כדאמר בעלמא משוק של זונות אתה למדי").

הגישה הזאת יכולה להביא לפתרון כשאישה ואשה נמצאים בחדרים שונים באותה דירה. אם המקרה המדובר נחשב לייחוד היות שהם מניעה מלקיים יחסי מין, אז כאשר האישה נועלת את הדלת של החדר שלה, הם לא יהיו עוד בייחוד, שהרי גם אם יצרו של הגבר יתקוף אותה, הדלת תהיה נעולה בפניו (וע' חזון איש שם). הגר"מ פיינשטיין, לעומת זאת, מניח כדבר שפשוט שאין הבדל בין איש ובין אישה, וחשש היוזמה קיים לגבי שניהם באותה המידה. לכן, לשיטתו, אפילו כשהאישה נועלת את הדלת שלה אין בכך פתרון לייחוד, שהרי היא יכולה לפתוח את הדלת אם תרצה. וכן כתב הציץ אליעזר (חלק ו, סי' מ, פרק ח אות ד): "ולפענ"ד נראה משמע מסוגית הגמ' בקדושין במשנה וגמ' וכן ברמב"ם ושו"ע ומכל הפוסקים דדיני היחוד ואזהרתן נאמרו לנשים כלאנשים, בבחינה של השוה הכתוב אשה לאיש לכל עונשין שבתורה, ובאותו מדה שהאיש מוזהר על היחוד וגדריו, כך באותה המדה מוזהרת האשה על היחוד וגדריו. ואם הדין הוא שבאופן זה נקרא יחוד ולא מועיל נעילת דלת מבחוץ ע"י האיש, כדסובר בזה החזו"א, א"כ כך צריך להיות הדין נמי שלא יועיל גם נעילת הדלת מבפנים ע"י האשה".

אולם, אם משווים בין האיש והאישה אפשר להגיע למסקנה ההפוכה – כמו שנעילת הדלת של האישה מועילה, כך מועילה גם נעילת דלתו של האיש, לא מפני שהם לא יוכלו לקיים יחסי מין – הרי חשש זה עודנו קיים - אלא משום שנעילת הדלת מספיקה כדי לתפקד כהיכר וכזכר. זו היא באמת שיטת הציץ אליעזר, כפי שנראה בהמשך.

למעשה, שתי הגישות הללו תלויות בהבנת הגמרא בקידושין (פא ע"א):
 "אמר רב כהנא: אנשים מבחוץ ונשים מבפנים - אין חוששין משום ייחוד,
 אנשים מבפנים ונשים מבחוץ - חוששין משום ייחוד. במתניתא תנא
 איפכא. אמר אביי: השתא דאמר רב כהנא הכי, ותנא מתניתא איפכא,
 אנא נעביד לחומרא."

בגמרא מדובר על שני חדרים, שהחיצוני בהם פתוח לרה"ר, ואין יציאה
 לחוץ מן הפנימי אלא דרך החדר החיצוני. לפי הגמרא, כשיש נשים בחדר
 אחד ואנשים באחר, יש לחשוש משום ייחוד (ויש סברא לכאן ולכאן האם
 לחשוש יותר כשהאנשים מבפנים או כשהנשים מבפנים). מה פירוש
 "חוששין משום ייחוד"? רש"י שם (ד"ה נשים) כותב "חוששין שמא יצא
 אחד מהם [מהאנשים כשהאנשים נמצאים בחדר הפנימי] וייתחד עם
 הנשים". דהיינו, אין כאן ייחוד מעיקרא, למרות שהדלת בין שני החדרים
 אינה נעולה, אבל יש לחשוש שהמצב יבוא לידי ייחוד.

אולם, הרמב"ם והשו"ע הבינו אחרת. הרמב"ם פירש שמדובר במצב
 שאיש אחד כבר נכנס לחדר שבו נמצאות הנשים, ושאלת הגמרא היתה
 שאלה להקל, לא להחמיר. כוונתו של רב כהנא במימרא "אין חוששין
 משום ייחוד" היא שלמרות שהאיש נמצא בחדר עם שתיים או שלוש
 נשים, מצב שבדרך כלל מוגדר כייחוד, ייתכן שבמקרה זה לא יהיה בכך
 ייחוד, היות שהאיש ידאג שאחרים מהחדר של הגברים יכנסו גם הם (והוא
 כמו "פתח פתוח לרשות הרבים"). ולמעשה פוסקים נגד קולא זו. וכך
 כותב הרמב"ם: "היו האנשים מבחוץ והנשים מבפנים או האנשים
 מבפנים והנשים מבחוץ ופירשה אשה אחת לבין האנשים, או איש לבין
 הנשים אסורין משום ייחוד" (איסורי ביאה כב, ח). וכך הם גם דברי
 השו"ע (אה"ע ס' כב, סע' ה). וברור לשיטתם שאם האיש לא נכנס לחדר
 הנשים, על אף שביכולתו לעשות את זה בקלות, אין כאן ייחוד.

לפי האמור כאן, בשני חדרים להם יש רק פתח אחד לרה"ר, והדלת
 ביניהם אינה נעולה, לשיטת רש"י יש רק חשש שיבא לידי ייחוד, אבל לא
 ייחוד ממש, ולכן אסור במקרה רגיל, אבל ייתכנו מקרים שבהם אין חשש
 ואין איסור. ולשיטת הרמב"ם והשו"ע אם האיש והאישה נמצאים
 בחדרים נפרדים אין כלל ייחוד ואין לחשוש שהמצב יבא לידי כך. והיות
 שאנחנו הולכים בעקבות השו"ע, עלינו לפסוק שכל עוד האיש והאישה
 נמצאים בחדרים שונים באותו בית, ואפילו כשהחדרים אינם נעולים, הם
 לא נמצאים במצב של ייחוד ולא תהיה בכך בעיה.

אולם, אולי צריך לחלק בין המקרה של הגמרא – מקרה שבו נמצאים
 הרבה אנשים או הרבה נשים באחד מהחדרים ובין המקרה דנן, שבו
 נמצאים רק איש אחד ואישה אחת בכל חדר. את האפשרות הזו מעלה
 החזון איש (אה"ע ס' לד אות ד): "ולפי זה אפשר דלהר"מ אפילו איש אחד
 בפנים ואשה אחת בחוץ שרי, ולא חיישינן שמא יתיחדו [...] ואפשר דמודה

הר"מ ביחיד מבפנים ויחידה בחוץ שאסור, אף דלא פירשו זה לזה, וצריך עיון.³

נראה שהספק של החזו"א הוא האם קיים יותר סיכוי של התגברות היצר כשיש רק איש אחד ואשה אחת, ואם באמת החשש במקרה זה גדול יותר, האם הוא כשלעצמו מהווה סיבה לאסור במצב שאינו ייחוד, אך יכול להפוך בקלות – אם יירצו – לייחוד. שיטה כזו נמצאת בדברי החלקת יעקב (חלק ב סי' יז). לדעתו, במקרה כזה גם לרמב"ם ולשו"ע יהיה אסור, משום שאנו חוששים שאחד או אחת יכנסו לחדר השני ויתייחדו. קשה לקבל מסקנה זו. הרמב"ם והשו"ע לא הזכירו מעולם שיש לאסור מקרים שאינם ייחוד בשל חשש שיבואו לידי ייחוד. אם באמת האיש או האשה חוששים שהם עלולים לבוא לידי חטא במקרה כזה, חל עליהם חיוב גמור ללכת משם. אבל החיוב אינו מדין ייחוד. ובמקרים בהם מכירים האיש והאשה בעצמם שאין סיכוי שיבואו לידי חטא, אין לאסור. כך כתב החכמת אדם (בינת אדם סימן יח אות כח): "ואמנם אף לדעת רמב"ם יש לומר [יש לטעון] דדוקא התם דיש הרבה אנשים והרבה נשים ואין כאן איסור אלא כשיפרוש אחד, אבל אם אין בכל בית אלא אחד – הוי יחוד. ומסתברא דזה ליתא כיון שכל אחד בחדרו."

ובכל זאת, כשהגיע לדון בהלכה למעשה, החכמת אדם היה מוכן לסמוך על שיטת הרמב"ם רק במקרים שאיסור הייחוד הוא מדרבנן בלבד. מסקנה זו אינה מובנת. אם שיטת הרמב"ם והשו"ע היא שמותר במקרים כאלו, למה לנו להחמיר נגד דעתם המכרעת? בדיוק כך כתב הציץ אליעזר (ציץ אליעזר חלק ו, סי' מ, פרק ח אות א): "ומה מקום להכריע מסברא בעלמא נגדן ולפסוק כדעת יחידאה של רש"י?"

ועיינו בציץ אליעזר (שם, פרק ז אות י ופרק ח אות ה) שהביא עוד פוסקים הסוברים שאין ייחוד כשהאיש והאשה נמצאים בחדרים שונים, אפילו כשהדלת ביניהם אינה נעולה. ובכל זאת, כדי לצאת גם לידי אותן שיטות הסוברות שבמקרה זה יש יותר מקום לחשוש שיבואו לידי ייחוד היות שיש להם כניסה משותפת ומפני שמדובר רק באיש אחד ובאשה אחת, הוא פוסק שהוא או היא⁴ ינעלו את הדלת ודי בכך. הנעילה מתפקדת

³ ראוי לציין שהחזו"א, באות א' שם, כותב שהבעיה בגמרא העוסקת בשני חדרים זה לפנים מזה היא "לא משום דלמא תצאנה הנשים לחוץ, אלא דחשיב ייחוד גמור כחדר א'", וזה אינו עולה בקנה אחד עם ספיקו באות ו', שייתכן שמצב כזה מותר לגמרי. נראה שדברי החזו"א לפיהם שני החדרים נחשבים לחדר אחד הם רק לשיטת רש"י, שאנו חוששים שיפרשו מחדר אחד לחדר השני, אבל לרמב"ם ולשו"ע, שאינם חוששים לזה, המצב לא נחשב לייחוד, ואולי הוא אף מותר לגמרי. כך פורשו דברי החזו"א באוצה"פ אה"ע, סי' כב ע' 122, ובציץ אליעזר חלק ו, מ, פרק ח' אות ג'.

⁴ עיינו הע' 2 לעיל.

כסימן שמזכיר להם לא להתייחד. לפיכך, אף כשלאחד מהם יש מפתח לחדר השני, והוא יכול לבוא לידי ייחוד אם ירצה, הרי הם אינם בייחוד בזמן הנתון, ודי בכך: "ואם כן [...] לענין כניסה משותפת וכל אחד נמצא בחדרו דאין כעת ייחוד של ממש, דבכדי שלא יבואו להתייחד ביציאה לכניסה המשותפת מספיק בקים לן בגוויה [שברור לנו שאין כאן פיתוי רציני] בסימנא בעלמא, כנעילת הדלת במפתח והוצאת המפתח מהדלת." (שם פרק ז' אות י')

ובעקבות הציץ אליעזר, כך גם אני פוסק בנידון: **בכל מקום שהאיש והאשה נמצאים בחדרים נפרדים, אפילו כשיש להם כניסה משותפת, אין כאן ייחוד מעיקר הדיון, ושיהיה מותר כשאחד מהם – הוא או היא – ינעל את הדלת, אף שהמפתח לחדר נמצא בהישג ידו של הנמצא בחדר השני.**

בנידוננו, על אף שיש לך את מפתח המאסטר, לא יהיה ייחוד אם אתה או הן תנעלו את הדלת. יתרה מזאת, היות שאתם נמצאים בקומות שונות, נראה ברור שאתם נמצאים למעשה במקומות שונים לגמרי, ובפשטות אפילו נעילת הדלת אינה דרושה (וכן כותב הציץ אליעזר, על בסיס המקרה בגמרא של רב ביבי, עיי"ש). ומהיות טוב ואל תקרא רע, כדאי שתנעל את דלת המשרד שלך בכל מקרה. עם כל זאת, אם מישהו מכס חושש שיתפתח, או משיקולי התנהגות ראויה, זהו סיפור אחר, ויהיה עליכם לנהוג בהתאם.

סיכום

כאשר אתם נמצאים בקומות שונות באותו הבניין, ועובדים במשרדים מאחורי דלתות סגורות, המצב לא נחשב ייחוד. לשם הסימן שבכך, ראוי שאחד מכם ינעל את הדלת, וזה יעזור אפילו כשיש לשני את המפתח לדלת זו.

כל האמור לעיל נאמר בהנחה שהוקדשה מחשבה לעניינים של התנהגות הולמת. כרב בית כנסת עליך להקפיד על הסטנדרטים הגבוהים ביותר להתנהגות הולמת ולהוות דוגמא בכך לקהילתך. מבחינה זו, יהיה נכון מצדכם להסביר מהי מדיניות בית הכנסת כאשר הבניין סגור וכמה אנשים נותרים לעבוד בו, ולפרסם אותה. עליך לשקול היטב כיצד לתווך את הנושא וכיצד לנצל את המקרה כהזדמנות ללמוד יחד עם הקהילה הן בלימוד הלכות ייחוד והן בהפנמת הדרישה לקבוע את הסטנדרטים הגבוהים ביותר להתנהגות הולמת - והייתם נקיים מה' ומישׁרָאֵל.